

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ este:
Martia, Jona și Sambata.
Prețulu abonamentulu:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. Tieri externe pe siese luni 14 fr. pe
anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
a postele c. și r. și pe la dd. correspondenti.
Anunciturile:
un'a serie garzonu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicave. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 97.

Joi 27 August, 8 Septembre

1881.

Brasiovu 27 Augustu.

Timpulu recreațiunei de véra a trecut si ómenii de statu, cari au petrecutu cătuva timpu „procul negotiis“ se reintorcu la posturile lor. Luca nu amu intratu bine in tómnua si press'a a si inceputu se ventileze fatal'a întrebare, ce se repete in facare anu: Ce va fi la primavéra, pace ori resbelu? Probabilu că si multele manevre, ce au locu in tóte statele pe timpulu acest'a, contribue multu a face pe diaristi sè se gândesca in seriosu despre ceea ce mai póte fi in primarér'a viitória.

Din anu in anu increderea in sustinerea pacii devine mai slaba si acést'a este fórte naturalu, deórace cu facare anu inaintéza si pregatirile de resbelu si cu cătu armatele diferiteloru state sunt mai bine pregatite, cu atátu mai aprópe este posibilitatea isbucnerei resbelului. Ceea ce a produsu in momentele de față mare ingrijire la iubitorii de pace sunt afara de acést'a alergéturile diplomatilor dupa aliantie. In timpuri normale de pace facare statu trebue sè se simtia atátu de siguru, cá se nu aiba lipsa a amblá dupa aliantie, numai candu se apropia pericolulu diplomatiei isi pachetéza giamantanele si pléca dupa aliantie.

Germani'a isi dá cele mai mari silintie spre a câstigá aliantia Italiei, si cabinetulu austriacu pune tóte in miscare spre a se asigurá de aliantia Romaniei. Tóte aceste opintiri inse nu se facu numai de flori de cucu, ci in prevederea unui mare resbelu — cu Russia si cu França. Amu mai disu si la alta ocaziune, că Germani'a nu se semte destulu de siguru, avendu numai spriginulu Austro-Ungariei. Déca acést'a monarchia ar' fi consolidata in intru si nu ar' domni atáta inimizitia intre popórele ei, ea ar' oferí póte o garantia de ajunsu pentru acoperirea spatelui Germaniei, asié inse esistendu temerea unoru turburari interióre, cari 'i potu paralisá fortiele militare in momentul pericolului, d-lu d. Bismarck cauta a se mai asigurá si din alta parte.

In Itali'a ómenii de statu paru a fi fórte decisu despre aceea, că óre se primésca séu se refuse aliantia ce li se ofere dela Berlin si dela Vien'a. Opiniunea publica inse si in Itali'a cá si in Romani'a este mai multu pentru o politica de asteptare, fara a se angagiá inainte cu-o parte séu alt'a.

Cu cătu afacerea aliantieloru intimpina mai multe dificultati, cu atátu mai impatienti devinu diplomatiei dela Vien'a si dela Berlin. Cu deosebire la Vien'a paru a 'si fi perdutu totu ecuilibrulu, de candu a intratu generalulu Ignatieff in cabinetulu rusescu. De Unguri nici nu mai vorbimu, ei din prim'a di, care le aduse acea scire, nu mai vedeau in tíera decâtu agitatori russi, veniti cu scopu de a resculá pe Slavii si Romani Ungariei.

Dilele aceste sosise scirea, că generalulu Ignatieff a demissionatu. Bucuri'a la Vien'a si Pest'a era mare, candu eata că o alta telegrama asigura, că totu generalulu Ignatieff este desemnatu pentru postulu de — ministru viitoriu de externe alu Russiei. Erá naturalu, că déca i se atribuea generalului rusu agitatiuni panslaviste, pe candu era inca la interne, trebuea sè se nasca o temere indoita de planurile lui secrete, vediendu că generalulu e chiamatu la ministerulu de externe. „Pester Lloyd“ lamentéza asupra acestui evenimentu „neasteptatu“ si „neimbucuratori“ intr'unu modu fórte puçinu potrivit cu atitudinea obraznica si infumurata ce-o observa in acelasu timpu față de mic'a Romanie. „Reu destulu“ esclama „Pester Lloyd“, déca unu barbatu ca Ignatieff, a caruia trecutulu insufla in tóte partile neincrederea cea mai mare, póte fi chiamatu a jocá unu rol in guvernulu rusescu!“

Reu e, dér' ce se-i faci? Déca se va adevéri scirea de mai susu si Ignatieff va conduce afacerile externe ale Russiei, acést'a de siguru că nu

va fi in favorulu pacii. Este prin urmare timpulu supremu că politici nostri austro-ungari sè se ingrijésca de aliantie. Se nu créda inse cumva că au facutu totulu déca au batutu la usia cabinetelor din Rom'a si Bucuresci. Nu aliantiele este-rióre, ci aliantiele din intru sunt acele, de cari Austro-Ungari'a are adí mai mare lipsa. Ministerulu cislaitanu pare a fi prevenitu măcaru in parte pericolulu pasindu pe terémulu impacarei cu nationalitatile, ce a facutu inse guvernulu ungurescu spre a se asigurá pentru vremuri grele, câstigandu simpatia popóreloru locuitóre in tíera? La noi, cumu vedemu, se luca in directiune contrara, par' că organele maghiare, ce dau adi tonulu ar' fi anume puse de Ignatieff cá se-i prepare terémulu pentru o viitóre agitatie.

In locu sè fia imbraçiosiate tóte nationalitatile nemaghiare, diarele unguresci le arunca in față, cu o usiurintia criminala, acusatatiunea, că ar' fi tradátore ale patriei si ar' conspirá cu strainulu spre distrugerea ei. O fóia din Clusiu scie se ne comuncie intregu planulu de resbelu alu Russiloru, ea vede cu deosebire in Romani antegard'a muscalésca, care va ajutorá intrarea cazaciloru in tíera!

Intrebamu, ce scopu potu avé asemeni scornituri malitióse, déca nu sumutiarea nationalitatiloru? Generalulu Ignatieff indata ce va luá possessiune de fotoliulu ministerialu ce-i este rezervatu, ar' trebui se propuna mai antaiu că toti colaboratorii dela „Ellenzék“ si dela celelalte foi, cari nu mai potu incapé de leal'a si pacinic'a poporatiune romana, se fia distinsi cu câte unu ordinu rusescu, pentru meritele, ce si le câstiga dilnicu prin atitierea nationalitatiloru nemaghiare pentru caus'a panslavista.

Va sosi unu timpu candu fanaticismulu orbu, care conduce adi pe politici unguri, va intimpiná unu teribilu desastru prin desfasurarea naturala a evenimentelor. Atunci li se va deschide multora ochii, inse va fi prea tardiu, pentru ei nu numai, ci póte si pentru viitoriulu întregi tieri!

Miscarea electorala in Croati'a.

Nu puçina grige le causéza unguriloru mersulu luptelor electorale in Croati'a. Existe temerea, si acést'a e fórte fundata, că opozitiunea croata va invinge la alegeri. Acést'a ar' fi sinonimu c'unu desastru alu d-lui Tisza. Densulu sperá, că si pe viitoriu deputatii Croatiei la diet'a ungara ilu voru sprigini, fara reserva; — déca va reesi inse opozitiunea croata, se schimba situatiunea si devine cu atátu mai nefavorabila, cu cătu acuma dupa incorporarea granitiei, diet'a croata tramite la Pest'a 40 de deputati. Deja organulu nationalu alu opozitiunei nationale croate „Obzor“ pretinde: autonomia perfecta a Croatiei; integritate teritoriala; incorporarea tinutului si orasiului Fiume la Croati'a si autonomie'a administratiunei financiare pentru Croati'a.

Déca ar' ajunge opozitiunea cu aceste pretensiuni in maioritate, viitóri'a dieta croata ar' deveni fatala pentru guvernulu ungurescu. Diet'a croata este convocata pe diu'a de 27 Septembre a. c. Este caracteristicu pentru dispositiunea, ce domnesce intre Croati, că chiaru si unu corifeu alu partidei guvernamentale croate, Voncina, a accentuatu intr'o scrisóre cătra alegétorii sei, că niciodata nu se va aflá o dieta croata, care sè se invoiesca a cede Fiume, acést'a podóba a corónei croate. Interessante detaiuri comunica unu correspondentu alu fóiei „Allg. Ztg.“ asupra luptelor de partida din Croati'a.

Guvernulu ungurescu — dice memoratulu correspondentu — a crediutu, că prin aceea, că a concesu incorporarea granitiei militare, a indatoratu pe Croati si a asteptatu, că la alegeri se reésa mai totu aderenti de ai guvernului. Acuma se vede inse, că s'au insielatu domni dela Pest'a. Multe sunt inca neintelegerile intre Croati si Unguri. Inainte de tóte e cért'a pentru Fiume, care-i des-

parte. Este interesantu, că poporatiunea dela Fiume e mai totu croata si cu tóte aceste fiindu in mare mezura protegéta de cătra Unguri, nu voiesce se apartiena Croatiei. Impregiurarea, că Ungurii au arangiatu tocmai pe timpulu alegeriloru croate o demonstratiune cu óspetii Fiumani, cari au fost anume chiamati la Pest'a, a facutu cea mai rea impressiune in Croati'a.

Guvernulu ungurescu a fost desamagitu mai antaiu prin alegerile comunale din Agram. Comitete Peiacevici, banulu actualu alu Croatiei, dela a caruia influentia si popularitate cei dela Pest'a asteptau rezultatele cele mai favorabile, a comis neghiobi'a de a urmari pe cătiva functiunari si profesori de frunte dela universitate, suspendandu-i din postu si salariu, pentru că au datu votulu loru candidatiloru opozitionali. Acést'a a turnatu numai oleiu pe focu. Comitete Peiacevici mai sperá, că pe Serbii orientali, față de cari se aratá fórte amicabile, 'i va câstigá pentru partid'a s'a. Inse si acestu planu a fost paralisatu, deórace in Sirmi'a s'a constituitu o partida independenta serbésca, care voiesce se fia independenta vis-à-vis de Croati, dér' promite a sprigini opozitiunea croata in luptele ei contra Ungariei. Cu tóte silintiele, ce si le-au datu ómenii lui Peiacevici, n'au pututu impedecá formarea partidei acesteia independente.

Se póte, că comitete Peiacevici totu va reesi a scóte o maioritate pentru sine, in ori-ce casu inse opozitiunea va esi mai tare si mai numerósa din alegeri si naturalmente prin acést'a relatiunea Croatiei cu Ungari'a nu va deveni nicidecum mai amicabile. Si tocmai pentru că guvernulu ungurescu nu póte contá pe-o relatiune amicabile cu Croatii, nu se grabesce nicidecum a admite pe deputatii din graniti'a militara incorporata la diet'a croata.

Andrássy la Sinaia.

De candu a fost la putere, nu s'a mai vorbitu asié de multu despre comitete Andrássy cá acuma. Versiunile asupra misiunei ce ar' fi avut' comitete la Sinaia nu mai ieau sférsitu in press'a austro-ungara, Ungurii dela „Budapesti Hirlap“ sunt atátu de naivi si nostimi a scrie urmátorele: „Contrastulu între purtarea impunatória a lui Andrássy si supunerea (sic!) ocármuitoriloru romani a fost prea batátore la ochi.“ Trebue cá cineva se fia de-o stupiditate infumurata esemplara, cá se créda, că ómenii de statu romani, cari au avutu contactu personalu cu toti diplomatiei vestiti ai Europei, si ar' fi perdutu presenti'a tocmai inaintea „figurei impunatórie“ a lui Andrássy.

Se lasamu inse nostimadele correspondentulu diarului „Budapesti Hirlap“ si se vedemu, ce scrie correspondentulu din Bucuresci a lui „N. Fr. Presse“, care se ocupa de pretins'a misiune a comitelui Andrássy in tóta seriozitatea si cu multa cunoscintia a terenului. Acestu raportoru scrie, că d. Andrássy nu se pare a fi avutu o misiune politica, căci in casulu acest'a ar' fi venitu la Sinaia si ambasadorulu austro-ungaru, ceea ce inse nu s'a intemplat. Mai departe comitete avendu o misiune oficiala n'ar' fi alesu tocmai momentul, candu lipsea din tíera atátu d. Bratianu, cătu si ministru de externe Statescu.

Corespondentulu crede inse, că o misiune „oficiósa“ se póte cu tóte astea se fi avutu d. Andrássy. Mai probabilu i se pare, că comitete a voitu sè se intieléga cu regele Romaniei asupra c e s t i u n e i d u n a r e n e. Altii sustienu, că mai avea se tracteze si despre o eventuala alaturare la aliantia austro-germana-italiana. Dlu Andrássy — adauge corespondentulu — ar' fi voitu se vorbésca numai cu Regele Carolu. Se scie inse, că Regele este unu Domnu strictu constitutiunali si că elu are o mare antipathia contra a totu, ce ar' puté numai se apara cá o violare a constitutiunei. Candu s'a fost

